

«Ανοίγουμε τον κλήδονα με τ' Αγιαννιού την χάρη και όποια έχει καλό ριζικό σήμερα να το πάρει...»

Λίγα λόγια για τον Κλήδονα:

Το έθιμο του «Κλήδονα», συναντάται με διάφορες παραλλαγές σε κάθε γωνιά του τόπου μας. Ο «Κλήδονας» είναι μια λαϊκή μαντική διαδικασία, από τις πιο τελετουργικές όλων των παραδόσεων του τόπου μας, σύμφωνα με τον οποίο αποκαλύπτεται στις άγαμες κοπέλες η ταυτότητα του μελλοντικού τους συζύγου. Η ίδια η λέξη απαντάται από την εποχή του Ομήρου, «κλήδων» ονομαζόταν ο προγνωστικός ήχος, και κατ' επέκταση το άκουσμα σιωνισμού ή προφητείας, ο συνδυασμός τυχαίων και ασυνάρτητων λέξεων ή πράξεων κατά τη διάρκεια μαντικής τελετής, στον οποίο αποδιδόταν προφητική σημασία.

Την παραμονή του Αη-Γιαννιού, οι ανύπαντρες κοπέλες μαζεύονται σε ένα από τα σπίτια του χωριού, όπου αναθέτουν σε κάποια νέα της συντροφιάς, της οποίας και οι δύο γονείς είναι εν ζωή, να φέρει από το πηγάδι ή την πηγή το «αμίλητο νερό». Η ονομασία αυτή οφείλεται στο γεγονός ότι η εν λόγω κοπέλα και η συνοδεία της πρέπει να ολοκληρώσουν την αποστολή αυτή τηρώντας απόλυτη σιωπή. Επιστρέφοντας στο σπίτι όπου τελείται ο κλήδονας, αδειάζουν το νερό σε πήλινο -ως επί το πλείστον- δοχείο, στο οποίο η κάθε κοπέλα ρίχνει ένα αντικείμενο, το λεγόμενο ριζικάρι. Συνήθως, πρόκειται για κάποιο προσωπικό αντικείμενο, συχνά μάλιστα πολύτιμο. Στη συνέχεια, το δοχείο σκεπάζεται με κόκκινο ύφασμα «κλειδώνεται» και τοποθετείται σε ανοιχτό χώρο. Εκεί παραμένει όλη τη νύχτα υπό το φως των άστρων, για να «ξαστριστεί». Λέγεται ότι τη νύχτα αυτή θα δουν στα όνειρα τους το μελλοντικό τους σύζυγο. Την παραμονή της γιορτής των γενεθλίων του Αγίου Ιωάννη, εκτός από την τέλεση του κλήδονα, οι κάτοικοι του χωριού ανάβουν φωτιές, τις λεγόμενες «μπουμπούνες». Μια μεγάλη φωτιά στήνεται στην πλατεία του χωριού ή σ' ένα μέρος ανοιχτό, ώστε να φαίνεται από παντού. Άλλες μικρότερες φωτιές ανάβουν σε όλους τους μαχαλάδες προσπαθώντας ο κάθε ένας να ανάψει την μεγαλύτερη φωτιά, πάνω από τις οποίες πηδάνε όλοι οι κάτοικοι του χωριού. Έλεγαν ότι αν πηδούσαν 3 φορές θα έφευγαν οι ψύλλοι και οι κοριοί. Ανήμερα του Αϊ-Γιαννιού, αλλά πριν βγει ο ήλιος - ώστε να μην εξουδετερωθεί η μαγική επιρροή των άστρων-, η υδροφόρος νεαρή της προηγούμενης φέρνει μέσα στο σπίτι το αγγείο. Το μεσημέρι ή το απόγευμα, συναθροίζονται πάλι οι ανύπαντρες κοπέλες. Αυτήν τη φορά όμως στην ομήγυρη μπορούν να συμμετέχουν και παντρεμένες γυναίκες, συγγενείς και γείτονες και των δύο φύλων, καλεσμένοι για να παίξουν το ρόλο μαρτύρων της μαντικής διαδικασίας. Καθισμένη στο κέντρο της συντροφιάς, η κοπέλα ανοίγει τον κλήδονα. Και ανασύρει ένα-ένα από το αγγείο τα αντικείμενα, που αντιστοιχούν στο «ριζικό» κάθε κοπέλας, απαγγέλλοντας ταυτόχρονα δίστιχα, είτε όπως τα θυμάται, είτε από συλλογή τραγουδιών ή ακόμη από ημεροδείκτες. Το δίστιχο που αντιστοιχεί στο αντικείμενο της κάθε κοπέλας θεωρείται ότι

προμηνύει το μέλλον της και σχολιάζεται από τους υπόλοιπους, που προτείνουν τη δική τους ερμηνεία σε σχέση με την ενδιαφερόμενη. Προς το σούρουπο, όταν τελειώσει η μαντική διαδικασία, η κάθε κοπέλα γεμίζει το στόμα της με μια γουλιά αμίλητο νερό και στέκεται μπροστά σε ανοιχτό παράθυρο, έως ότου ακούσει το πρώτο ανδρικό όνομα. Αυτό πιστεύεται ότι θα είναι και το όνομα του άνδρα που θα παντρευτεί. Μετά το τέλος όλης αυτής της διαδικασίας στήνεται μεγάλο γλέντι στο οποίο συμμετέχει όλο το χωριό.

Με μεγάλη επιτυχία πραγματοποιήθηκε και φέτος από το Σύλλογο μας σε συνεργασία με το Δήμο Καισαριανής το έθιμο του Κλήδονα στις 23 και 24 Ιουνίου. Την παραμονή του Αγ Γιάννη του Κλήδονα ή Φανιστή ή Κληδοφανερωτή νεαρές κοπέλες μάζεψαν το αμίλητο νερό από τρεις βρύσες και το "κλήδωσαν" υπό το φως των άστρων. Ανήμερα της εορτής, το κιούπι άνοιξε και διαβάστηκαν τα δίστιχα. Χορός και γλέντι ακολούθησε για όλο το κόσμο.

